

خلاصه بازجوئی از یکی از پناهندگان عراقی

گزیده اسناد عملیات طریق القدس، جلد ۲، سند شماره ۰۰۵۵۸۵، ۶۰/۹/۲، آرشیو مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ

اشاره

اطلاعاتی که از اسرا و پناهندگان عراقی کسب شده، منبع مهمی برای روشن شدن اوضاع سیاسی، اقتصادی و نظامی عراق در طول جنگ تحمیلی می‌باشد. اسرای عراقی طی دوره اسارتشان - البته به استثناء نیروهای بعثی - به دلیل فقدان انگیزه و نیز رفع فشارهای اعمال شده از سوی رژیم عراق، اطلاعات خود را آزادانه در اختیار نیروهای خودی قرار می‌دادند. سندی که در زیر می‌آید، اطلاعاتی است که یکی از نظامیان عراقی درباره اوضاع سیاسی عراق و وضعیت ارتش عراق ارائه کرده است.

الف) مشخصات پناهنده

ستوان دوم زرهی پس از اتمام دانشکده افسری در آموزشگاه زرهی لشکر ۵ عراق مشغول تدریس شده و در سمت فرماندهی دسته در گردان تانک امام حسین از تیپ ۲۶ زرهی لشکر ۵ مکانیزه مشغول خدمت بوده است و در تاریخ ۶۰/۷/۲۷ اسیر شده است.

ب) روحیه دو طرف و کلیات جنگ

بنا به اظهار وی، به طور کلی، ارتش عراق از روحیه بسیار پائینی برخوردار است. افسران و درجه داران کادر با این که پادشاهان و هدایای بسیاری دریافت کرده‌اند، به علت طولانی شدن مدت اقامت در جبهه بسیار خسته و کسل هستند. سربازان ارتش عراق بیش از همه ناراحت‌اند و در مجموع، تنها اجبار فرماندهان بعثی است که آنها را در این

نظام نگه داشته است. در حال حاضر، ارتش عراق به هیچ وجه امکان و استعداد حمله به یگان‌های ایرانی را ندارد و حتی تبلیغ ضد حمله‌های اخیرش نیز فریبی بیش نیست. احتمالاً پیروزی رزمندگان ایرانی در شمال آبادان در روحیه افراد ارتش عراق مؤثر افتاده است. ارتش عراق حمله ایران را در ماه محرم، به ویژه روز عاشورا به خرمشهر محتمل می‌دانست و به همین دلیل با آماده‌باش کامل، لشکر ۱۱ پیاده را در منطقه بصره به عنوان احتیاط نزدیک منطقه مستقر و تا اربعین نیز این آمادگی را حفظ کرد. حساسیت عراق نسبت به خرمشهر بدین دلیل است که می‌گویند از نظر سیاسی، تصرف خرمشهر برای ایران اهمیت فوق‌العاده‌ای دارد. علی‌رغم این که افراد ارتش در روزهای سه‌شنبه صبح زود به مرخصی می‌روند و موظف‌اند تا عصر دوشنبه هفته آینده به جبهه برگردند، هیچ‌گاه جبهه‌ها خالی از نیرو نیست.

درباره مقدار مهمات و کمبودهای احتمالی باید گفت که یگان‌های عراقی به اندازه کافی و حتی بیش از حد نیاز مهمات در اختیار دارند، و مهمات لازم از کشورهای یمن جنوبی، عربستان سعودی، اردن و کویت تامین می‌شوند. هم‌چنین، اخیراً از لهستان تانک تی ۵۰ و از شوروی تانک تی ۶۲ خریداری شده است. درباره حملات هوایی اخیر عراق نیز باید گفت که حملات مزبور توسط هواپیماهای میراژ صورت می‌گیرد که اخیراً از فرانسه خریداری شده و خلبان‌هایش هم در فرانسه آموزش دیده‌اند. البته، خلبان‌های

هم چنین، یک آتشبار توپخانه در منطقه بلجان مستقر است. (۱۰) در منطقه شعبیه، یک پایگاه هوایی و یک فرودگاه اضطراری وجود دارد و آشیانه های زیرزمینی در کوه سنام تعبیه شده است.

(۱۱) فرمانده سپاه ۳ عراق سرلشکر ستاد صلاح غازی است. (۱۲) یک تعمیرگاه ادوات جنگی در عماره و مرکز تعمیراتی شماره ۱۸ در زبیر قرار دارد.

(۱۳) مهم ترین کمبود ارتش عراق، پرسنل مجرب و آموزش دیده است.

د) گسترش و هویت

(۱) یک گردان منها از تیپ ۴۸ پیاده و یک گروهان تانک منها، مرتب در پشت خاکریز از نقطه (۰۹ - ۲۰) تا (۱۲ - ۲۳) مستقر هستند. این گروهان تانک یازده دستگاه تانک تی ۵۵ دارد که تانک های آن از گردان های مختلف تیپ ۲۶ جمع آوری شده است.

(۲) گردان های تانک امام علی و امام حسن از تیپ ۲۶ به طور کامل بین دو خاکریز با ارتفاع حدود یک متر واقع در قسمت شمالی جاده قدیم بستان -۱... اکبر در مختصات (۱۶ - ۱۸) تا (۱۴ - ۲۰) مستقرند. در این محل، گردان تانک امام علی در یک کیلومتری غرب گردان تانک امام حسن مستقر است.

(۳) گردان تانک امام حسن با فاصله ۳/۵ کیلومتر از دارشیاغ و ۳/۵ کیلومتر از جنوب تپه های رملی در مختصات (۱۶ - ۱۷) گسترش یافته است.

(۴) گردان های ۱، ۲، ۳ و گردان امام حسن به ترتیب در مختصات (۱۲۵۰۰ - ۱۸۵۰۰) و (۱۹ - ۱۹) و (۱۴ - ۱۸) مستقرند.

(۵) سه قبضه ضد هوایی ۵۷ م. م در شمال منطقه گردان امام حسین مستقر است.

(۶) میدان مین طویلی از مختصات (۱۷ - ۱۷) تا (۱۳ - ۲۲) با سه معبر و عمق حدود ششصد متر بین رملها و گردان امام حسین ایجاد شده است. (طبق گزارشات موثق عمق این میدان مین حداکثر پنجاه متر است).

(۷) یک گروهان پیاده در جنوب میدان مین گسترش یافته است. بین میدان مین و این نیروی پیاده، دو رشته سیم خاردار، به صورت حلقوی و مشبک گسترده شده است.

(۸) یک گروهان پیاده در جنوب گروهان مزبور به عنوان احتیاط استقرار یافته است.

(۹) در شمال هر یک از سه معبر مین مزبور، چهار سنگر

عراق در شوروی آموزش هواپیماهای تی یو ۱۶ و تی یو ۲۰ را نیز می بینند. افراد ارتش عقیده دارند که پاسداران مستقل از ارتش عمل می کنند و بسیار خشن اند. آنها هم چنین معتقدند در حالی که نیروی دریایی ایران آسیب ندیده، نیروی دریایی عراق از بین رفته است.

ج) اطلاعات فرد راجع به یگان های ارتش عراق

(۱) تیپ ۲۶ زرهی از گردان های تانک امام حسن، امام علی، امام حسین و گردان ۷ مکانیزه تشکیل شده است.

(۲) تیپ ۵۵ زرهی بعد از آغاز جنگ تشکیل شد که متشکل است از گردان تانک زین القوس که در منطقه جبهه اهواز مستقر است و گردان ۲۷ تانک که پرسنل آن هنوز در حال آموزش می باشند و تنها هفت دستگاه تانک تی ۵۵ کار کرده و هفت دستگاه خودرو در اختیار دارند. گردان های او ۲ مکانیزه تیپ ۵۵ زرهی، فعلاً زیر امر لشکر ۵ مکانیزه هستند. (۳) ارتش عراق به دلیل ترس از حمله ایران به خرمشهر، تیپ ۱۰ زرهی را در منطقه جفیر مستقر کرده است.

(۴) قرارگاه لشکر ۶ زرهی در منطقه دیاله قرار دارد.

(۵) استعداد فعلی گردان های تیپ ۲۶ زرهی به شرح زیر است:

الف) گردان تانک حسین، ۳۵ دستگاه تانک به فرماندهی سرهنگ ۲ ستاد یونس و معاونت ستوانیکم سعید؛

ب) گردان تانک علی، ۳۵ دستگاه تانک؛

ج) گردان تانک حسن، ۳۵ دستگاه تانک؛ و

د) گردان مکانیزه نیز از تعدادی نفربر تشکیل شده است.

(۶) لشکر ۱۱ پیاده به طور کامل در منطقه بصره و زبیر مستقر است.

(۷) تیپ ۱۰۹ پیاده در پادگان رهمیه زبیر آموزش دیده و بیشتر پرسنل آن شرطه (کادر شهربانی) هستند و افسران این تیپ از نیروهای احتیاط ارتش عراق تشکیل شده است. این تیپ، نخست در شمال عراق مستقر بود و بعد به جبهه های میانی فرستاده شد.

(۸) در حمله ایران به شمال آبادان به گفته ارتش عراق، تیپ ۶ زرهی، تیپ ۸ مکانیزه و گردان تانک سعد از لشکر ۳ زرهی حدود ۸۰ درصد از بین رفتند.

(۹) این فرد درباره گارد مرزی اظهار کرد: در ساحل رودخانه اروند واحدهایی از ارتش خلقی مستقرند، ضمناً بین کوت الزین و بلجان در جنوب اروندرود یک واحد هدف یاب الکترونیکی مستقر است تا مکان توپخانه ای را که به سمت بصره شلیک می کند، شناسایی و معین نماید.

الشعبی مستقرند. این یگان به ۴ الی ۵ قبضه ضد هوایی ۲۳ م.م مجهز است.

(۱۴) بنا به گفته این اسیر، جاده مزبور حدود یک کیلومتر با هور فاصله دارد. وی فاصله جاده تارملها را نمی داند.

(۱۵) یک سنگر دیده بان در جنوب گروهان ۳ بر روی تپه بلندی قرار دارد.

لازم است توضیح داده شود که اسیر مزبور به علت زمان محدودی که در منطقه بوده است اطلاعات کافی درباره آن ندارد، اما با این وجود، اطلاعات وی از استقرار و گسترش یگان های گردان تانک امام حسین نسبتاً صحیح است.

نگهبانی وجود دارد که از طریق تلفن با یگان های خود ارتباط دارند.

(۱۰) حدود نود نفر جیش الشعبی در مقابل معبر سوم میدان مین (که مقابل دیدگاه ۱ واقع شده) در مختصات (۲۱ - ۱۳) مستقرند.

(۱۱) توپخانه در منطقه دیوانه در مختصات (۱۷ - ۱۸) مستقر است.

(۱۲) مقر فرمانده گردان تانک امام حسین در یک کیلومتری جنوب محل استقرار گروهان سوم این گردان قرار دارد.

(۱۳) در کنار جاده جدید سابله - بستان که توسط دشمن کشیده شده است، حدود یک قاعده (۹۰ نفر) از افراد جیش

